

Vit kunnu ikki venda deyva oyrað til hatrið og neyðina

— *Altjóða spurningar koma inn í heim okkara hvønn dag og tvinga okkum at taka støðu, segði Eyðolvur Dimon m. a. í 1. maí røðu síni*

Sunnukvøldið 1. maí skipaði SU fyrri 1. maíhaldi í gongugøtuni í Havn. Millum onnur helt SU-formaðurin, Eyðolvur Dimon røðu, sum vit prenta niðan-fyrri:

1. maí er altjóða arbeiðaradagurin og samstundis er hann eisini samhuga ella solidaritetsdagurin. Og solidaritetur kennir ikki landamørk. Hann prógvar dreymin um eina verð, har friður valdar. Hann er dreymurin um samhugakenslu millum tjóðirnar, dreymurin um at tær forðingar, ið skilja mannaættina sundur, verða oyðilagdar og burturbeindar.

Men dreymarnir og veruleikin standa í dag langt frá hvørjum øðrum. Vit tosa um at øll vilja

frið. Men kriggj og ósemja hava altíð verið í kjalarværrinum av mannaættini. Vit tosa um hvussu deiligt tað hevði verið, um menniskju fingi frið at liva so sum tey ynsktu og at øll máttu hava tað gott. Men milliónir liva í dag eina tilveru, ið er merkt av kúgan, pining, neyð og hungri.

Vit fáa dagliga tíðindi gjøgnum fjølmiðlarnar um hesar hóttnar, t.d. hoyra vit um 15 milliónir, sum í dag liva sum flóttafólk. Orsøkin er, at tey eru fœdd við skeivum húðarliti, ella orsakað av trúgv ella politiska liti teirra.

Hósdagin í síðstu viku hoyrdu vit um ein eysturtýskara, sum flýddi um Berlin-múrinn, meðan kúlurnar flugu um oyruni á honum. Nógv hava gjørt

tað undan honum. Nævn teirra verða skjótt gloymd, og eisini tey, sum vóru rakt. Samstundis lesa vit um afrikanaran, ið verður drigin út úr heimi sínum og kemur kanska ongantið aftur at siggja konu, børnini og familju sína aftur.

Hansara stóra brotsverk var, at hann var fœddur við skeivum húðarliti.

Vit hoyra um litla landið Nikaragua, har fólk ið hefur koyrt órættvisið á dyr og nú roynir at byggja landið upp, soleiðis at øll kunnu fáa lut í virðinum, sum eru í teirra landi. Val hefur verið og vunnu teir, sum nú sita við ræðinum, stórsigur. Hesum valinum høvdu nógv lond, so sum USA o.a. eygleiðarar á staðnum fyrri at fylgja við, so at alt

gekk rætt fyrri seg. Men hoast fólk ið hefur talað, so fáa ibúgvarnir í hesum litla landi ikki frið at uppbyggja landið, tí Ronald Reagan hóvaði betri undanfarna stýrið.

Nógvir feroingar siga, um ein bert hetta upp á mál: hvat rakar tað okkum?

Hetta sjónarmið hoyrir forðið til. Ongin kann longur venda deyva oyrað ella blinda eygað til hatrið, neyðina, vón- og máttloysið. Altjóða spurningarnir koma inn í heim okkara hvønn dag og tvinga okkum at taka støðu. Tað er ein liður í útviklinginum, sum tvingar okkum út í heimin og heim til okkum.

Heimurin er í dag blivin ein eind. Hetta hefur sínar fyrirminur og vansar.

Tað merkir, at vit kunnu fáa nýggjar hugsanir og hugskot um landamørkini. Men hetta merkir eisini, at friðurin er blivin ein felagsábyrgd, um vit vilja yvirleva.

Eisini hoyra vit ofta, at hatta hendir ikki her hjá okkum. Hetta er ein hugsan, vit mugu venda bakið. Moon-rørsan varð sett á stovn av einum koreanara fyrri fáum árum síðan og er í dag um nærum allan heimin. Vit hava eisini hoyrt úr danska sjónvarpinum, at hon hefur samband við ein politikara her hjá okkum.

Teir tankar og hugsjónir, sum gera um seg úti í heiminum, koma nú ógvuliga skjótt heim til okkum.

Í vesturheiminum og eisini í skandinavisku londunum ger rasisman nógv um seg.

Í Noreg tók ongin fasistarnar í fremskridtspartiet í álvara til seinasta val. Í dag vísa veljarkanningar, at fremskridtsflokkurin í Noreg nú er næststørsti flokkur.

Hvat tað hefur við sær, at rasisma fær vald í einum samfelag, tað vita øll, sum hava hoyrt um nazi-Týskland. Ongin tók Adolf Hitler í álvara í fyrstuni og tá nøkur í týska samfelagnum endiliga vaknaðu, tá høvdu tey ósvosið seg.

Í Føroyum verður ávarð móti at rasisman er við at fáa beinini fyrri seg, men flest øll lata vera at taka støðu og rokna við at onnur taka stig til at steðga rasismuni, um hon er til. Hesum kunnu vit lætt verða lumpað av.

Allir feroingar eru á einum máli, at vit ræðast Tjernobyl og Barsebäck, men tá vit mæta somu hóttna við havnarkei, har eru tá allir feroingar. Nú fara teir bráðliga sundur í fleiri bólkar. Nøkur siga seg ikki ræðast kjarnorkugeislingarnar, um tær eru limir í NATO. Onnur royna at taka støðu og royna at verja okkum við at gera útheiminum greitt, at tær hugsanir, sum vit frambersa í stríðnum mótvægis Dounreay endurvinning-

arverkinum, koma frá hjørtum okkara og at vit meina, at vit ræðast kjarnorkuna og tí tora vit ikki at lata herskipið McCloy sleppa at í havn. Men tað eru alt ov nógv, sum ræðast kjarnorku, men sum ikki komu oman á Molan, men vónaðu at onnur færu stríðið fyrri tey.

Í hesum tosinum eru tað eisini summi, sum royna at framføra fyrri okkum, at NATO er verndin hjá frælsinum. Um vit kanna hvar í kriggj eru runt í heiminum, so finna vit allastaðni, at krigsgreðingarnir í NATO og Warszawa krigsfelagskapinum eru innblendad. Hvat viðvíkur tosinum um NATO sum frælsisverndin mikla, so skal her verða sagt frá, at Noreg og Danmark fyrri 2 árum síðani klagðu Turkaland fyrri brot á mannaættindini. So væl stuðlaði NATO hesum máli, at teir næstu færu teir skuldu finna eitt stað at halda aðalfund sín, so góvu teir Turkalandi eitt herðaklapp í staðin fyrri at leggja trýst á stýrið har og legdu aðalfundin í Turkalandi. Her mugu vit øll eisini taka støðu og heldur siga, at krigsgreðingarnir í NATO og Warszawa eru stuðlarnir aftanfyrri at vit enn deila heimin upp í eystur og vestur. Eisini hava teir ábyrgdina av uppdeilingini í norður og suður, t.v.s. í I-lond og U-lond.

Av tí øsing, sum hesir standa fyrri, verða 18 milliónir hvørt minutt brúktar til hernaðarlig endamáli.

Samstundis doyggja 15 milliónir børn um árið av hungri, aðrenn tey eru blivin 5 ár.

15 milliónir um árið, tað eru 41.000 børn um dagin ella 28 børn um minuttin.

Eg vil enda her við at siga, at tað at vit kunnu halda 1. maí, tað er tí at persónar hava tikið støðu sjálvir og hetta hefur eisini kostað teimum. Hesir eiga æruna av at vit hava eitt demokrati. Hesum somu persónum skylda vit at taka støðu og ikki vera líkaglað ella lata onnur gera tað fyrri okkum.

TØKK

Hjartaliga takki eg øllum tykkum, sum mintust meg á 75-ára føðingardegi mínum 10. apríl.

Jógvan Sofus Ferjá
Við Gjógv